

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uradništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uradništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vablmo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . K 22.— | Četrt leta . . . K 5-50
Pol leta . . . „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . K 25.— | Četrt leta . . . K 6-50
Pol leta . . . „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravištvo „Slovenskega Naroda“.

Govor posl. dr. Ferjančiča o proračunski razpravi.

(Konec.)

Take izjave, kakor je bila ona našega ministra, bi zamogle gospode kakor grofa Stürgkha in tovariše navdušiti. Budgetni odsek naj prihodnje leto zopet postavi grofa Stürgkha za poročevalca za srednje šole. Radoveden sem, kateri našim ciljem prikladni zavod si bo izbral prihodnje leto. (Veselost in pritjevanje.) Kaj pa naj ima še svoj obstoj v državi, če se po načelih večine more in mora odpraviti enkrat to, enkrat ono, kar je ravno večini nevšečno, posebno glede učnih zavodov. (Pritjevanje.) To pa delajo le proti nam. S Poljaki se gleda, da se v dobrem opravi, na Čehe se več ne upajo (Pritjevanje), le nad nami si hočejo še jezico hladiti. (Živahno pritjevanje in ploskanje.) Če pa naj neredni avstrijski parlament k temu nudi svojo roko, lahko ste uverjeni, da bomo mi, kakor smo sicer tudi krotki, gotovo zraven, ko podstavimo temu parlamentarizmu — upajmo, da ne bomo sami — nogo. (Živahno pritjevanje in ploskanje.)

Protestujemo valed tega najodločnejše proti domnevanju, ki je v Stürgkhovi resoluciji (Pritjevanje); mislimo in upamo, če bo prišlo to vprašanje tukaj do odločitve, da se bo našlo dovolj pravičnega čustva v tej hiši, da se naša nevolja opraviči. (Pritjevanje.)

Toda, gospoda moja, ne naskokujejo se samo naše srednje šole, naskokujejo se tudi naše ljudske šole, tudi teh nam ne privošči; usoda ljudskih šol pa se završuje bolj na tihem. Koroška z več kakor 100.000 Slovenci ima eno petrazredno slovensko ljudsko šolo pri Sv. Jakobu v Rožku. (Čujte! Čujte!) Trinajst let se je borila občina, da je dosegla to šolo, ki je bila vedno Nemcem trn v peti. Ničesar niso opustili ter so bili marljivo na delu vladni organi zraven, in preslepil so številne starišev, oziroma prisilili so jih, da so privolili v nemško šolo, in ta šola je sedaj v nevarnosti, da pade — bomo videli, kako bo razsodilo ministrstvo.

V Trstu se bojujejo Slovenci skoraj že 20 let za slovensko mestno šolo. Tam se naganja slovenske otroke iz mesta v okolico ter se zahteva, da bodo po dva krat na dan hodili ven na deželo v šolo.

Kaj je posledica? Ker otroci vendar

ne hodijo v okolico v šolo, izročeni so italijanizaciji in iznarodovanju v mestnih italijanskih šolah.

Če vprašamo vlado, kako dolgo pa še bo zrla na to ničvredno igro tržaškega mestnega sveta, tedaj odgovarja, da stoji ta šola še v štadiju prevdaranja in preučevanja, po skoraj 20 letih!

Celo v Ljubljani so, gospoda moja, poleg nemške večrazredne šulvereinske šole tudi mestne nemške ljudske šole, in v I. razredu nemške deške ljudske šole je danes med 43 otroci 40 Slovencev, ki niti ne morejo slediti nemškemu pouku, in to šolo je naročil pred leti minister Gautsch brzojavno, ker se je občinski svet branil zaradi pomanjkanja nemških učencev, isto ustanoviti.

Vidite tedaj povsod vlado zraven na delu, kjer se gre za pospeševanje nemškega ali sploh tujega pouka na naših šolah. Vprašam: Ali je vlada tako slepa, da ne vidi in ne ve, čegave interese s tem neguje? Ali je tako slaba in nima poguma, da bi se zoperstavila vznemirljivemu razvoju razmer na našem jugu? — Pometite s Slovenci na Koroškem, pometite polagoma tudi s Slovenci na Štajerskem in pometite gor od Adrije s Slovenci in Hrvati, potem ste nam škodovali, toda še eden je, ki je bil oškodovan, to je avstrijska država, to so državni interesi, s katerimi ste se lahko miselno igrali. (Pritjevanje.)

Leta 1848. so avstrijski namestniki in generali govorili ljudstvu v njegovem materinem jeziku ter podžigali njegov patriotizem in njegovo narodno zavest. Pustite, da se završijo razmere tako, kakor so sedaj v toku, potem ne bodele imeli naroda, h kateremu bi avstrijski namestniki in generali govorili ob uri nevarnosti. Nemci in Italijani se bodo pretepali za Adrijo, toda nihče za Avstrijo. (Pritjevanje.)

Ko pa pride mladeniški nemški princ v Trst, vzdigne se pri slavnostnem obedu tržaški namestnik ter govori za takega funkcionarja nenavadno dolgo in odkritosrčno.

Treba je cele zaslepljenosti avstrijske birokratije, izražati želje, kako si žele v Trst močne in cvetoče nemške kolonije. Kaj bi bila najbližja posledica? Avtohtoni italijanski in slovenski živeli bi se odrinili. (Posl. dr. Bennati: Avtohtoni slovenski živeli? Ne smešite se!) Slišali bomo potem statistične podatke. Dasiravno je pokazala vlada zadnji čas pri dogodkih v Trstu močno roko, mislim vendar, da so roke avstrijske birokratije nekoliko preslabe za miren razvoj, za razvoj, ki se izvrši brez bajonetov in ostrih patron, in da se razmere lahko tako razvijejo, da odpadejo vajeti tem rokam, in da bi se v Trstu ne vozarilo več v avstrijskem, temveč v nekem drugem smislu.

Ali se ne vidi nevarnost od druge strani, ali naj bo trozveza, pravše zveza z Italijo španska stena ter vse zakriva, kar bi se lahko tukaj — pa naj si tudi z avstrijskega stališča kot najbolj nezasišano in najbolj spodtikajoče — zgodilo.

Dovolite mi iz množine materijala navesti le dve izjavi. Pred par leti se je razpustilo italijansko šolsko društvo »Pro patria«, mislim da zaradi prekoračenja svojega delokroga. Tačas je pisala »Nouva Anthologia«, zelo pomembna in ugledna italijanska revija, ki zbira okoli sebe najboljše italijanske glave kot sotrudnike od

Italijanov, ki še zdihujejo pod avstrijsko vlado. Piše dalje (bere):

»Mi moramo svoje brate podpirati s tem, da jim pomagamo, ter jim posojamo moči, da ohranijo nedotakljivo in nespremenljivo italijanstvo pokrajin, ki niso bile nikdar avstrijske in tudi nikdar ne bodo avstrijske. (Čujte! Čujte!)

In ko je umrl lani mnogo imenovani italijanski poslanec Imbriani, tedaj je pisal list »La Tribuna«, ki je italijanski vladi blizu (bere):

»Bil je prevladan po apostolatu za »Italia irridenta«, in lahko se reče, da je postal republikanec bolj vsled dejstva, ker še ni monarhija zasadila trikolore na Julijskih alpah, kakor pa iz prepričanja, da je republika najbolj pripravi način vladanja za deželo.«

Članek zaključuje z besedami (bere):

»Mi gojimo z vsemi Italijani vred željo, naj bi se njegovi zvišeni ideali uresničili.«

Gospoda moja! Če se ne postavi že zunanji urad v bran zoper take izjave, ogledati si mora vendar notranja vlada stvar od blizu ter paziti, kako se razvijajo razmere tu doli ob Adriji. In kako se skrbi za slovanski živeli na Primorskem, za slovanski živeli, katerega važnost ob Adriji sem zaznamoval?

Tukaj mi dovolite, da se bavim tudi z izvajanjem gospoda poslanca za Istro od petkove seje v kratkih besedah. V Primorju prebiva 346.000 Slovencev in samo 294.000 Italijanov — to so statistični podatki iz leta 1890 — in prav znatni delež pri zadnjem številu 294.000 ima pač ravno mesto Trst samo.

To tako obljubeno Primorje nima nobene slovenske srednje šole (Čujte!) in proti edini hrvaški srednji šoli, ki obstoji nekaj let v Pazinu, kličejo Italijani k naskoku. (Medklici.) Pridem na vse, odgovorim na vse.

Glede Pazina pravi poslanec Bartoli (bere):

»V Pazinu, v izključno italijanskem mestu, se na novo ustanovi in zdrži hrvaška gimnazija, in sicer ne morebiti, da se ustreže kulturni potrebi prebivalstva, temveč, da javno izpovem, nas Italijane stiskati, dražiti in zasmehovati.«

Tedaj Pazin je izključno italijansko mesto! Da, kaj pa pravi ljudsko štetje? Pazin je velika krajevna občina. Krajevna občina Pazin ima 14.400 prebivalcev in med tem prebivalstvom je nad 13.000 Hrvatov, par Slovencev in 1400 Italijanov. (Čujte! Čujte!)

Toda mesto je čisto italijansko, pravijo gospodje. Mestna občina, ki je del te krajevne občine, ima 3200 duš.

Mislite, da so le-ti Italijani? 2000 je Hrvatov in 1100 je Italijanov. (Ugovor.) V knjižnici je imenik krajev, tam se lahko gospodje natančneje informirajo.

Gospoda moja! Ta Pazin, baje izključno italijansko mesto Pazin, je bilo do l. 1848. izključno hrvaško gnezdo, in če ima danes nekoliko italijansko lice, zahvaliti se ima za to le uradnikom in njihovim družinam, tedaj vladnim organom in vladnim mahinacijam. (Medklici.)

Na Primorskem pa je nemških srednjih šol več nego potrebno. (Medklici.) Tu imate nemške gimnazije v Trstu, Gorici in Polju, nemški realki v Trstu in Gorici — nočem dalje pripovedovati — imate toliko nemških srednjih šol v deželi, kjer nemščina oficijalno niti deželni

jezik ni. Da, ko bi bili složni, ne bilo bi tega. Toda Vi nam ničesar ne privoščite. Če bi bili složni, bi nemški gimnaziji in nemški realki v Gorici takoj spodnesli tla; ista zavoda morata prenehati, kakor brz se ustanovijo italijanske in slovenske paralele. Pa Vi hočete vse izključno italijansko. Ne privoščite nam niti ljudskih šol.

V Istri je 17.000 hrvaških otrok brez ljudskošolskega pouka. (Čujte! Čujte!) V Gorici ste ustanovili po 10letnem boju in po razsodbi najvišjih instanc jedva eno mestno slovensko šolo zunaj na periferiji v nezdravi, neporabni vojašnici. (Čujte! Čujte!) In v Trstu pričakujete, kakor poprej omenjeno, da bodo tržaški slovenski otroci hodili iz mesta v okolico v šolo.

Gospoda moja! Zahtevamo uradnike, zahtevamo sodnike, in reče se nam, mi jih nimamo. Pri teh šolskih razmerah se ni čuditi, da se ne izobrazijo uradniki, ki bi bili povoljno zmožni ljudskega jezika.

Naravnost strašno je, v kakih rokah je pravosodje na Primorskem, osobito v Trstu. Lahko bi navajal gospodom podrobnosti o jezikovni usposobljenosti sodnikov, toda to bi zavedlo predaleč, in hočem se zadovoljiti z vzgledi. Obravnave pri porotnem sodišču v Trstu — to vem iz lastnega prepričanja — se izvršujejo pri obtožbah zoper Slovence ali Hrvate brez izjeme s pomočjo tolmačev pri porotnih sodiščih, ker se gre za svobodo in življenje.

In kako je pri drugih kazenskih obravnavah? Obtožnice so sestavljene le v italijanskem jeziku, celo v onih slučajih, ko so se preiskave izvedle slovansko, ali, kar se tudi zgodi, nemško. Državni pravdnik obtožuje le v italijanskem jeziku, in kakor v zasmeh, pristavi na koncu slovenske ali hrvaške besede: Predlagam, da se obtoženec zaradi zločina po paragrafu tem in tem obsodi.

Razsodba se naznani samo v italijanskem jeziku. In kako je s sodniki — kolegijem štirih sodnikov — ki so potrebni po postavi? Ali zna predsednik slovanski, ali pa ne zna. Če zna slovanski, tolmači prisednikom. Če pa ne zna, potem mora kateri prisednikov predsedniku tolmačiti, da ta ve, kaj se godi pri obravnavi. (Čujte! Čujte!)

Nočem govoriti o zadnjih dogodkih v Trstu, saj se bo kmalu nudila prilika k temu, toda eno le hočem poudariti: V Trstu se je razglasila nagla sodba, in krvnik se je naselil v Trstu. Predsednik dotičnega senata nagle sodbe je gospod Petronio, in ta gospod Petronio ne zna slovenski, ne zna hrvaški in tudi ne zna nemški, in tu naj Slovenci in Hrvatje, — a to je večina primorskega prebivalstva — ali Nemci pridejo pred takega predsednika nagle sodbe ter naj jih tako sodišče obsodi, katerih kazni se najpozneje v dveh urah izvrši z vrvo.

Gospoda moja! To se godi tukaj doli ob Adriji, v pohujšanje sveta in v sramoto Avstrije! (Medklici.) In tedaj pride gospod poslanec dr. Bartoli ter pravi o justični upravi (bere):

»Justična uprava, ki je celo pri pol civilizovanih narodih sveta in ki bi naj bila zvišana nad vsak sum, stoji pri nas v službi politike ter se udaja, da zadovolji vsem željam par slovenskih in hrvaških agitatorjev.«

Da, justična uprava je v službi politike, toda ne v službi naše politike, temuč

Vaše. (Pritrjevanje — Ugovor). Nadalje pravi isti gospod poslanec (bere):

»Hrvaški in slovenski poslanci ponavljajo pri vsaki priliki zahtevanje na vlado, da se mora italijanski živelj na jugu pobijati, uničiti, da se varuje država raztezanja italijanske sosednje države.«

Ne, gospoda moja! ne pozivljamo vlade na pobijanje in uničenje italijanskega življa; pozivljamo vlado, da nas štiti pred nasilstvi Italijanov. (Pritrjevanje.) da nam dá pogoje za kulturni, narodnostni in gospodarski razvoj. In vse te življenske pogoje privoščimo tudi Italijanom. (Številni medkllici.)

Predsednik (zvoni): Prosim za mir.

Poslanec dr. Ferjančič: Gospoda moja! Vi izrekate proti nam takšno predbacivanje in mislite, da ga bomo brez ugovora vtaknili v žep? Kdaj smo predlagali odstranitev kakršnekoli šole ali zavoda, ki je za Vaše namene. (Živahno pritrdjevanje.) Vi ste si pridržali, predlagati odstranitev hrvaškega zavoda iz Pazina. (Posl. dr. Hortis: Pa ne proti hrvaškemu zavodu kot takemu. Če bi bil na primer v Kastvu, ne imeli bi nič proti temu!) Toda prosim Vas, pustite me s tem gnilih izgovorom.

In kakšen sad rodi, cenjena gospoda, ta politika pritiskanja slovanskega življa na Primorskem. Tukaj so zopet statistični podatki zelo poučni.

Leta 1851. je prebivalo na Primorskem 333.000 Slovanov in 185.000 Italijanov — navajam le okrogle številke. Leta 1890. — najnovejši podatki nam še niso na razpolago — je bilo 346.000 Slovanov in 294.000 Italijanov. Število Slovanov je tedaj naraslo za 13.000 in Italijanov za 109.000. In kaj kažejo te številke, pove tudi moja okolica tukaj. Do l. 1897., ko še ni bilo V. kurije, je odposiljala Primorska 12 poslancev. Od teh je imela tedaj slovanska večina 5, italijanska manjšina v deželi 7 poslancev. Leta 1897. so prišli zraven poslanci V. kurije. Primorska je volila še tri poslance ter ima sedaj 15 poslancev. In kako je danes njihova razdelitev? Danes, pri 15 poslancih, ima deželna večina tri mandate in manjšina 12 poslancev. (Čujte! Čujte!)

In kako je z zastopništvom v delegacijah? Deželna manjšina je zastopana po treh delegiranih, večina pa ni niti zastopana. (Številni medkllici.)

Predsednik: Prosim, da se govornik ne moti!

Posl. dr. Ferjančič: Prosim, gospoda moja, manjka še pri takih razmerah mnogo, da dobi Primorska na zunaj izključno italijansko lice?

Ali se mora smatrati tako zelo drzno, da stega kraljestvo Italija tako poželjivo roko po tej pokrajini? (Ugovor in medkllici. — Predsednik zvoni)

In pri tem izreka isti poslanec iz Istrije (bere):

»V Trstu in v takozvanem Primorju se mora imenovati vladna politika kot najškodljivejša, najneumnejša, kakor si jo je le misliti mogoče; ista gre povsod, in posebno v Istriji za tem, dovoljevati koncesije hrvaški stranki na škodo italijan skemu življu in deželnim interesom.«

Da, gospoda moja, vladna politika je najneumnejša in najškodljivejša, kakor si jo je misliti, toda ne za Vas, temuč za nas Slované in za državo. (Pritrjevanje.)

Pa še eno misel je izrekel gospod poslanec iz Istre, in sicer je rekel: Mi moramo skleniti mir z vsemi svojimi nasprotniki in celo s Slovenci in Hrvati, toda pod pogojem: »Naj se nas pusti živeti v naših deželah v miru.« Zaradi nas lahko živite v miru, toda dovolite nam, da si tudi mi isto izgovorimo, in sicer v prvi vrsti od Vas. Toda narod in stranka, ki ima za seboj takšno preteklost, kakor italijanski, se nam zdi, da nima smisla za mir s sosedi.

Spominjali se bode, gospoda moja, da je pokazal tržaški mestni svet pred par leti naravnost nesramnost, kratkomalo anulirati izvolitev mnogim tukaj v zbornici še znanega poštenega značaja, kakor skala trdnega patrijota in od cesarja visoko odlikovanega moža, bivšega poslanca Nabergoja, samo zato, ker je mož Slovan in odlični vodja slovenskega ljudstva. In isto se je zgodilo v istrskem deželnem zboru (Ugovor in medkllici.) z Mandičem i. dr. Tam so se preklicale enoglasne in

breznapačne volitve, samo, ker niso bili ljudje Italijanom všeč. (Pritrjevanje. — Ugovor.)

In prosim, gospoda moja, svet tudi ve, da slovenski poslanci istrskega deželnega zbora ne morejo izvajati mandatov, ker jim brani krajevni mop pod Vašo patronanco z izgrebi in osebnimi grožnjami izvajati svoje mandate. In zakaj to? Ker se hočejo slovenski poslanci posluževati pri razpravah svojega materinega jezika (Ugovor), svojega materinega jezika, ki je jezik večine deželnega prebivalstva. (Živahno pritrdjevanje.)

Zato, gospoda moja, pravim, taka stranka, tako ljudstvo ne kaže, da bi imelo voljo živeti s slovanskim sosedom v miru. (Ugovor.)

Gospoda moja! Končati hočem. Skušal sem podati skrženo skico o razmerah, v katerih živi slovenski in hrvaški rod. Obdani od notranjih in zunanjih sovražnikov bojujemo obupni boj za svoj obstoj, in vlada zapostavlja poprej državne interese, kakor da bi izkazala temu lojalnemu in požrtvovalnemu ljudstvu pravico in pravičnost. Toda mi ne obupamo, da bo prišla ura rešitve. Odgovorni faktorji pa naj gledajo, da ne bo to prepozno samo za nas, temuč tudi za Avstrijo. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje. — Govorniku se vsestransko čestita.)

V Ljubljani, 28. februvarja. Državni zbor.

V včerajšnji podrobni proračunski razpravi sta se najprej sprejeli postavki ministrski svet in upravno sodni dvor. Prijavilo se je 45 contra in 36 pro-govornikov. Med prvimi so govorili: Žitnik v imenu Šusteršičevega kluba, nadalje Perić, ki se je pritoževal zaradi zanemarjenja Dalmacije, Nik. Vasilko je izrekel nezaupanje vladi v imenu Malorusov. Poslanec Michejda kritikuje vladni sistem v Šleziji, ki je centralističen, birokratičen in germanizatoričen. Ondotne srednje šole niso le z nemškimi učnim jezikom, temuč nemškonacionalne. — Ministrski predsednik odgovarja trem zadnjim govornikom; seveda skuša vse opravičiti in potolažiti, kajti pred glasovanjem je — dispozicijski fond. — V imenu poljskega kluba je nato govoril Chamiec ter izjavil, da bodo Poljaki podpirali vlado. Zelo ostro je govoril socialni demokrat Ellenbogen. — Posl. Ryba je razpravljal zlorabo pri c. kr. brzojavnem korespondenčnem uradu. — Izvolita se potem generalna govornika za dispozicijski fond, pro Scheicher, contra Kramář. Ko sta še govorila Kubr in Skedl, se začne glasovanje po imenih. Vse tri postojanke se sprejmejo, in sicer dispozicijski fond s 65 glasovi. Proti so glasovale vse češke stranke, Italijani, Jugoslovani, Vsenemci in socialisti. Nemška ljudska stranka in del nemških naprednjakov so zapustili dvorano pri glasovanju, ravno tako podpredsednik Kaiser, princ Schwarzenberg, Poljak Michejda in minister Piętak. — Potem se vzame v razpravo prispevanje k izdatkom za skupne zadeve. Govornik je bil Daszynski, ki je brezobzirno kritikal protislovansko politiko ministra zunanjih zadev. — Razprava se danes nadaljuje.

Proračunska razprava.

Velikansko število govornikov, ki so se oglasili k posameznim točkam proračuna, dela vladi skrbi. Do 22. marca proračuna ne bo možno dognati in že danes se računski s tem, da bo tudi še velik del državnoborskega zasedanja po Velikinoči izpolnjen s proračunsko razpravo. Da se pridobi več časa, bodo velikonočne počitnice trajale »samo« od 22. marca do 7. aprila. Nam se zdi še to preveč, saj so poslanci ravnokar počivali skoraj dva meseca in dobivali za nič ves čas diete!

Srbija in Črnogora.

13. t. m. je dospel v Beligrad črnogorski zunanji minister, vojvoda Gavro Vuković ter je prinesel kralju Aleksandru lastnoročno pismo kneza Nikole. S tem — pišejo uradne »Srpske Novine« — je dal knez izraza zahvalnosti na obnovljenju diplomatskih odnosov med Srbijo in Črnogoro ter bratski ljubezni do kralja in kraljice, hkratu pa je tudi izrazil živo željo, da bi vladala najpristnejša sloga med srbskima deželama na srečo enega in drugega naroda. Kralj Aleksander je

prosil Vukovića, da uveri svojega gospodarja o njegovih, Aleksandrovih, velikih simpatijah do kneza Nikole in njegove rodbine ter o topli in iskreni želji, da vlada med Srbijo in Črnogoro bratski sporazum v vseh vprašanjih, ki se tičejo srbskega naroda. Službena lista »Glas Crnogorca« in »Srpske Novine« sta prinesla ob tej priliki najprijaznejše članke ter dokazovala, da vlada med dvoroma in med vladama sosednjih dveh držav polna sloga. Obenem pa sta odločno zavračala zlohotno in sovražno časopisje, ki hoče delati vedno neslogo ter razburjenja med srbskim narodom. Srbski listi pišejo, da se je v teh dneh, ko so odlikovali Vukovića v Belemgradu, šlo v prvi vrsti za srbsko-bolgarsko-črnogorsko zavezo. Baje pa se je šlo tudi za posinovljenje črnogorskega princa Mirka, ki naj bi postal prestolonaslednik Aleksandra ter za razne — poroke. Te vesti pa so bržčas zopet race iz Pešte!

Vojna v Južni Afriki.

Kitchener je naznanil v London dne 25. t. m., da so imeli Buri v zadnjem tednu velike izgube: 24 jih je bilo mrtvih, 12 ranjenih, 379 ujetih in 104 kapituliranci. Ako bi bilo to resnično in ako bi si Buri teh izgub ne mogli nadomestiti, potem mora biti Burov v par mesecih konec. Kajti Burov bi bilo kmalu tako malo, da bi se pičle četice morale udati ali pa odložiti orožje ter se izseliti. Toda poročila iz burških krogov niso še tako obupna, da bi bilo možno iz njih sklepati, da se udadó. Nasprotno, bojevitost Burov je vedno enaka. O stražnicah (block-hiśah) se poroča sedaj, da so Angležem celo škodljive, Burov pa prav nič ne škodijo. Te stražnice so baje vzrok demoralizaciji Angležev ter se angleško vojaštvo zapira v hišice in izogiblje bojem. Angleži rabijo te hišice kot skrivalnice, zato pa ni čudno, da je Dewet že dvakrat ušel iz omrežja. Ali te stražnice niti ne varujejo dovelj Angležev, kajti vzlic malim okencem ranijo Buri v hišicah dovelj Angležev — seveda s šibrami. Več takih hišic so Buri že zavzeli in Angleže v njih ujeli. Vojaški listi tožijo, da so angleški novi vojaki nerabni, ker so bolni ali pa pohabljeni.

Najnovejše politične vesti.

Ženska politika. Nemški cesar je poslal s princem Henrikom ameriški predsednikovi hčerki Alici Roosevelt dragocena darila. Zato pa je mlada dama kumovala cesarski jahti z nemškim nagovorom. Prva meščanska dama, ki igra vlogo v diplomatični politiki dveh velikih narodov. — Proti dvoboju v armadi je izdalo vojno ministrstvo precej ostro naredbo. Častnikom se je prepovedalo sodelovati pri civilnih častnih sodiščih. — Papež o o potovanju nemškega princa v Ameriko. Papež je izjavil, da ostane potovanje princa Henrika v Ameriko najvažnejši dogodek novega stoletja, ki pripomore mnogo k združenju svetovnega miru. — Sladkorna konferenca je odklonila predlog Avstro-Ogrske in Nemčije, naj se uvozna carina polagoma znižuje do najnižje meje 6 frankov. — Ogrski proračun je bil včeraj sprejet ter se začne v današnji seji s specialno debato. — Nemški državni zbor za Bure. Poslanec Hasse je izjavil, da je sramota za Nemčijo, da ne pregovori druge velesile, naj bi se društvu »rudeči križ« dovolil pristop na bojišča. Angleška se najbrže sramuje, dovoliti svetu vpogled v škandalozne razmere v Južni Afriki. — Izgube v sled štrajka v Barceloni in provinciji se cenijo na 40 milijonov, pri delavstvu pa 5 milijonov peset. — Iz vojaške posadke v Wrzesnu so izbrali vse Poljake ter jih premestili v pruske garnizije. — Vatikan in Mehika. Po vzgledu Avstrije je sedaj tudi papež sklenil, zopet ustanoviti diplomatske vezi z Mehiko ter je pisal osebnost mehikanskemu predsedniku Diazu. — Zvišani davki v Srbiji. Skupščina je sklenila 7% naklado na davke za zgradbo novih železniških prog. Znižajo pa se baje doklade za vojne namene. — 23. t. m. je 600 Burov z veliko čredo ušlo polkovniku Byngu v smeri Bothasberga. Buri so izgubili 15 mož. Ali Angleži? Tega Kitchener ne pove. Pri Nigelu 30 milj od Johannesburga pa so v terek izgubili Angleži 56 mož. Torej najbližnja okolica Johannesburga ni varna!

Izpred sodišča.

Stebri katoličanstva. Z ozirom na članek »Stebri katoličanstva«, priobčen v št. 46 z dne 25. t. m. pod zaglavjem »Izpred sodišča«, se nam piše: Ni res, da je v sobotni obravnavi g. Andreju Modicu, županu na Rakeku, »Slovenec« prinesel daljše reklamno poročilo iz njegove peresa. Res je temveč, da jaz dotičnega poročila nisem spisal. — V Ljubljani, 26. februvarja 1902. — Dr. J. Brejce.

Ali se dr. Brejce boji disciplinarne preiskave radi tega poročila, da avtorstvo taji?

Z ozirom na članek »Stebri katoličanstva«, priobčen v št. 46. z dne 25. t. m. pod zaglavjem »Izpred sodišča«, se nam piše: Ni res, da sem jaz od c. kr. državnega pravdnistva tožen radi krive prisega. — Andrej Modic, župan na Rakeku.

No, radi krive prisega Modic res ni bil tožen, ampak radi tega, ker je v svoji kazenski zadevi osebe nagovarjal, da naj lažejo pred oblastnjami.

Gosp. dež. sodni svetnik Schneditz je včeraj predsedoval sledečim bolj zanimivim obravnavam c. kr. deželne kot prizivne sodnije:

1. O Kralju z Ježice. Miha Kralj je 36 l. star ter trgovec v Ježici. Mož je v odvetniških pisarnah silno znana oseba; ta junak se namreč rad tožari, a zastopnike svojih tožb plačati, no, tega ne stori tako rad. Zadnjič je izročil zastopstvo v raznih svojih zadevah odvetniku dr. Josipu Furlanu v Ljubljani, kateri ga je z ugodnim uspehom zastopal. Kadar je bila pa kaka pravda dobljena, je sam vse izterjeval, zastopnika pa tolažil, da dobi svoje ekspanzarje takrat, ko iztirja večjo svoto od nekega trgovca v Pulju. Po dobljenem procesu je tudi to tirjatev za hrbtom zastopnika pričel kasirati. Zastopnik se je pričel bati za svoj ekspanzar, kajti izvedel je obenem, da nima prebrisani Kralj nikakega premoženja, temveč, da je vse last njegove žene in radi tega je zahteval meseca avgusta m. l. plačilo ekspanzarja ali pa jamstvo Kraljeve žene. Kralj seveda zopet ni imel denarja in je zadnje obljubil. A drugi dan zopet ni bilo nič z jamstvom, ker si je stvar premislil. Zato je šel dr. Furlan v spremstvu dveh prič na dom Kralja in tedaj je žena prevzela jamstvo. A ko je prišel plačilni rok, je Kralj napravil vlogo, naperjeno proti dr. Furlanu, ki je toliko »nelepa«, da je intenzivno zahteval svoj zaslužek. Priče dr. Hribar, Jančigaj in Cimerman so pod prisego izjavile, da so vse Kraljeve trditve v vlogi zlobno izmišljene, da je dr. Furlan jako rezervirano prevzel zastopstvo in vse storil, kar je bilo potrebno in še več. Radi tega je prebrisani Kralj zgubil ne samo civilno pravdo, temveč bil tudi obsojen vkljub svoji prebrisanosti pred okrajnim sodiščem v Ljubljani na 14 dnov zapora, njegova žena pa na 10 dnov. Vložila sta priziv, a prizivno sodišče je potrdilo prvo sodbo povsem in tako bodeta prebrisana zakonca šla v luknjo, akoravno sta pred sodbo naglašala: »Obesiti nas ne morejo — saj smo — pošteni ...«

2. Minibekova klobuta. Ferdinand Minibek, nekdanji trgovec v Ljubljani, je jako hitre jeze. Ta tiha jeza ga je zapeljala v obsodbo. Odvetniški uradnik Ravnikar je hotel Minibeka zarubiti, a dobil ni ničesar. Že poskus pa je razburil moža tako, da je prišel pred pisarno, poklical uradnika ven in mu prisolil gorko zaušnico. Zato je dobil od okrajnega sodnika 5 dnov zapora; prizivno sodišče pa je zmanjšalo kazen na 20 K globe. Da, go spod Minibek, klobute so preklicano draga stvar!

3. Oj, te punice! Kolikrat skoči kak neumnež radi njih v vodo, kolikokrat se kdo obesi radi njih, kolikokrat je kak tepec tepen radi njih! Oj, te punice! Na novega leta dan so na Slapu pri Vipavi fantje nalomili radi punice Franceta Bariča. »Al' smo vkup?« so rekli in že so pokali pesti po njegovi zaljubljeni glavi. Zato so šli fantini v zapor. Med njimi je bil tudi France Ukmar obsojen, ki se pa je čutil povsem nedolžnega; naravno, kajti on je bil tisti čas, ko so pokale pesti po Baričevi grbi, pri svoji lastni punici. Sodišče je tudi to uvidelo in je fanta oprostilo.

4. Čudna stražnika. Ko so se vršile zadnje ljudske demonstracije proti ljubljanskim turnarjem, ki so imeli svoje provokatorične slavnosti v Idriji, sta stražnika Jugovic in Zavrnik nekam čudno postopala. Pričela sta — in z njima policaj Sedaj — »preiskovati«, seveda službeno adjustirana in z nasajenima bajonetoma. Najprej so šli ti za svoj posel menda vse jedno preveč navdušeni možje v hišo Rupnika v Idriji; kar meni nič tebi nič so dejali: »Vi ste kamenje metali, vi lažete« itd. Poleg tega so ga gnali na stražnico in tam nadaljevali svoje »zaslišanje«. Jednako so nastopili v stanovanju Strosa in Čuka. To postopanje, ki je pomenljalo prestopok § 77 straž. instrukcije, je dalo povod dr. Jakobu Kogeuju, da se je nanj oziral in ga omenil v neki vlogi v neki pravdi. Stražniki pa so radi tega tožili. Toženca pa sta bila opravičena ravno tako pri okrajnem kakor tudi pri prizivnem sodišču.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. februvarja.

— **Osebnosti.** Deželno sodni svetniki gg. dr. Andrej Ferjančič in Gvidon Schneditz v Ljubljani ter dr. Alojzij Fohn v Mariboru so imenovani za višjesodne svetnike pri dež. sodnji v Ljubljani. — Državni pravdnik v Ljubljani g. Ivan Trenz je pomaknjen v VI. činovni razred. — Sodni pristav v Ljubljani g. Fran Milčinski je imenovan sodnim tajnikom, sodni pristav v Senožečah gosp. dr. Valentin Flerin pa je premeščen v Kranjsko goro. — Deželno sodni praktikant g. dr. Viktor Schwegel je imenovan koncipistom.

— **Shod v „Narodnem domu“.** V kratkem se razpišejo **volitve v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico.** Z ozirom na to sklicuje „Trgovsko in obrtno društvo za Kranjsko“ na željo mnogih trgovcev in obrtnikov iz Ljubljane in z dežele za **nedeljo, dne 2. marca t. l. ob 11. uri dopoldne v spodnje prostore „Narodnega doma“ shod onih trgovcev in obrtnikov, ki imajo volilno pravico za trgovsko in obrtno zbornico.**

— **Za vseučilišče v Ljubljani** sta poslali peticiji na ministrstvo potom mestnega magistrata društvo »Naprečje« v Gradcu in županstvo občine Gabernik pri Slovenski Bistrici na Štajerskem.

— **Slovenska narodna organizacija.** Tako se imenuje klic iz krogov slovenskih svečnikov na Štajerskem in cevka, iz katere doni ta klic, je seve naša prijateljica, tržaška »Edinost«. Do sedaj so zagledali svet trije članki, in prišlo jih bo prej kot ne še lepo število. Novega ne pove pisec ničesar. Mnenja je, da sta na Slovenskem provzročila celi razdor dr. Šusteršič in dr. Tavčar, in da bi bilo vse takoj v najlepšem redu, če bi se ti osebi odstranili. Nekaj takega je svoj čas pisal reški »Novi List«, pa ni dosegel ničesar, ker je naravnost otročje, da bi dandanes dve osebi odločevali o osodi kakega naroda, in bodisi tudi tako maloštevilnega naroda kot je slovenski! Da odpadeta Šusteršič in Tavčar, ne varajte se, gospodje, takoj pridejo drugi na mesto Šusteršičeve in Tavčarjeve. In če se ne motimo, je nekaj gladnih dedičev, ki komaj čakajo, da bi dedščino prevzeli, bodisi po dru. Tavčarju, bodisi po dru. Šusteršiču! Stvar je pač ta, da so zginili tisti patriarhalni časi, ko se je dala cela slovenska politika potisniti v lonec, z napisom: vse za vero itd. Narod je ravno napredoval, narod več čita, kakor nekdanj, in pomnožilo se je število tistih, ki samostojno mislijo. Naravna posledica temu je, da imamo tudi v politiki več strank. Tržaški gospodje imajo to za nesrečo, mi pa menimo, da je to dokaz napredka. In ravno zategadelj ne zdihujemo po tisti obrabljeni »slogi«, ki ni nič vredna, in ki ima pri nas največkrat namen, obdržati duhovščino pri prevladi, katera ji ne gre!

— **Deželnozborska volitev na Goriškem.** Kandidat klerikalne stranke za tolminski okraj namesto Klavžarja bo baje — stari in onemogli vitez Tonkli. Kam je prešel ponoč tega moža, da se pusti zlorabljeni za stranko dr. Gregorčiča, ko je vendar dr. Gregorčič oni, ki ga je — ubil. Sicer pa dr. vitez Tonkli tudi ni več mož za današnje čase in menimo, da se volilec ne bo težko odločiti, ali naj volijo njega ali Oskarja Gabrščka. — Na Krasu je zopetna izvolitev dr. Treota zagotovljena. Kraševci so se tudi to pot izkazali. Napredni volilni možje so bili izvoljeni v Avberju, v Dutovljah, v Nabrežini, v Slivnem, v Šempolaju in v Komnu. Za klerikalce so v Komnu glasovali samo trije duhovniki, drug nihče. Naprednih je bilo 36 glasov, klerikalnih pa 3. Zmagali so klerikalci v Škrbini, v Tomaju in v Štjaku.

— **Deželnozborska volitev na Štajerskem.** Pri dopolnilni volitvi za županske občine Irdning so zmagali nemški klerikalci. Njih kandidat je dobil 36 glasov, kmetski kandidat pa 34 glasov.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v soboto se igra Schillerjeva tragedija „Marija Stuart“. Naslovno vlogo bo predstavljala gđ. K. Rückova, Elizabeto gospa A.

Danilova, ki praznuje tega večera petnajstletnico svojega sodelovanja pri slovenski drami, Burleigha g. Dragutinovića in Mortimerja g. Deyl. Spričo izrednega jubileja domače vrle igralke se je nadejati, da se vdeleži občinstvo najštevilnejše tega častnega večera. Prihodnja predstava bo v torek, 4. t. m. in sicer na korist g. kapelniku Bog. Tomášu Rossinijeva velika opera „Viljem Tell“.

— **Slovensko gledališče.** Skoraj vsako sezono nas iznenadi zdaj v dobrem zdaj v slabem pomenu besede kaka izvirna igra. Nervozno čakajo vsi tisti, katerim leži na kulturni razvoj le količkaj na srcu, premijere. Odbor dramatičnega društva se trudi, igralci se instruirajo i po intenciji pisatelja ter pripravljajo, da bi vzpelo na deskah delo, ki je vzklilo na oni pedi zemlje, katero ljubimo. Odlični slov. pisatelj, g. ravnatelj dr. Detela, stopil je pred nas z duhovito veseloigro. »Gau ist jede Theorie«, — to idejo je porabil za svojo igro ter hotel pokazati pred vsem razloček med prakso in teorijo in persifilirati učenjaško pretiranost, ki je gotovo komična. Izbral si je za to znano Lavater-Lombrosovo teorijo. Ideja sama na sebi je gotovo interesantna, zanima pred vsem jurista kakor medicince, in tudi aktualnosti ji ne moremo povse odrekat; saj še davno ni rešeno vprašanje, ali imamo pristojevolno ali ne, — boj med deterministi in indeterministi kazenskega prava še ni dobojevan. Kako smešna lahko postane teorija v praksi, to je marsikdo že sam izkusil, da pa postane lahko tudi tragična, to zadnje nam je sijajno dokazal dr. Detela. Ne da se tajiti, da se da porabiti taka ideja za veselo igro kot epizodo; in da tiči v takem temo lahko eminentna komika; v tem oziru dr. Detela ne bi bil prvi. A vzeti si zastarelo Lombrosovo teorijo kot nit in jo razprestati v detajlu v »veseloigro« skozi 3 dejanja, je kočljiva stvar, pri kateri je največja nevarnost, da postane — predolga. A propos. Nehoté sem se spomnil Hauptmannovega »Bobrovega kožuha«. Tema Hauptmannov ni analogen, a sličen je gotovo, — satira na učenjaško nadutost višjega sodnega uradnika, ki hoče v svoji učenosti poznati dobre in slabe ljudi, a je pri tem goljufan in — komičen. In vendar se dramatičnemu pisatelju tolike rutine kot je slavni Hauptmann ni posrečilo s svojo duhovito igro sijajno prodreti na odru. Najboljši igralci kot je graški Mehnert ne ne morejo — držati, dasi tiči v igri fina satira in vseskozi duhovit humor in komika i v situaciji i v dialogu, — nikjer ne prevladuje tragika. Dr. Detele veseloigra smeja ni vzbudila, kot je pričakovati od veseloigre, a napravila je v drugem oziru časten efekt. Ne morem tajiti, da ni v njen situacijskega humorja, zlasti v 1. dejanju, pa tudi v 2. dejanju; a tu prevladuje tragika in to je ravno, da ne pride do povračja komika, in če bi se bilo še boljše in še tako perfektno igralo. Drugo dejanje je lepo tragično in je doseglo velik efekt, dasi ne komičnega. Edina resnična humoristična figura je sluga dr. Blažiča in tudi simpatična, — dokler se ne izkaže v 2. dejanju, da je najnesramnejši, brezčuten lopov ter postane s tem najbolj antipatična kreature sveta; — v tem trenutku se konča veseloigra, in tudi 3. dejanje ostane resno, ker nas tragika 2. dejanja preveč prevzame, — in to ni čuda, saj je blaznica eden najbolj žalostnih krajev na svetu, v katerem je težko najti komike in humorja in tega ni polagal ssem doktor Detela sam. Zato pa bo težko kdaj v prosvitljeni dobi humanitete blaznica kraj — veseloigre, k večjemu za galerijo; in baš za galerijo ni pisana duhovita igra dr. Detele, kajti ona potrebuje že zaradi teme inteligentnega občinstva, in tudi tisti humor, ki tiči v njej, more uživati le duševna aristokracija. Igra torej ni eminentno veseloigra, ampak se ziblje na meji med glumo in igrokazom. Na vsepeh, ki ga je dosegla, smo lahko ponosni mi in dr. Detela. Naslov pa je formalnost in nanj se ni ozirati; nazvali bi jo pravše »komedijo«, kakor je nazval Ernst svojega resnega komičnega »Flachsmanna«, Gogolj »Revizorja«, Hauptmann svoj »Bobrov kožuh«. A v nečem bil sem iznenađen. Gledališke rutine in tehnike nikakor nismo mogli

premitirati dr. Deteli; saj to je njegovo prvo dramatično delo, pisano za oder. A baš v tem oziru je bila moja bojazen ničeva, kajti tehnika je precej spretna in tudi razvoj dejanja je srečno kompliciran. V podrobnosti glede posameznih oseb in zlasti glede njihovega medsebojnega občevanja se nočem spuščati. Zadostujejo naj te splošne misli. Prepričan pa sem, da se delo veliko lepše čita. — Za igro se je potrudil predvsem g. Dobrovolny, ki je bil izvrsten v maski in igri. Igral je vseskozi premišljeno in simpatično. Gosp. Verovšek je skrbel, da ni prišla tragika preveč do površja. Najbolj simpatična moška oseba je odvetnik, kojega je lepo karakteriziral g. Deyl. Dozdej je dr. Grm najboljša uloga g. Dragutinovića, igral je prav distinguirano. Tudi g. Danilo nam je podal izboren tip omejenega trgovca Marina. Gđ. Rückova ni imela hvaležne uloge, morda še manj kot gđ. Puhkova; vendar je prva dama lepo rešila svojo ulogo ter napravila simpatičen utis. Sploh je bilo občinstvo prav zadovoljno s celo predstavo ter burno ploskalo, kar je najlepše priznanje avtorju dr. Deteli, ki naj nas skoro osreči zopet z novim dramatičnim delom!

— **Promocija.** Na dunajskem vseučilišču je bil danes promoviran doktorjem filozofije suplent na goriški gimnaziji g. Josip Srebrnič. Čestitamo!

— **Umrl** je 25. t. na Branskem pri Št. Janžu učitelj gosp. Martin Jezernik. N. v m. p!

— **Opustitev mešanih vlakov št. 100 in 101.** Južna železnica namerava še v teku t. l. opustiti mešana vlaka med Ljubljano in Mariborom ter uvesti na njih mesto ob istem času dva nova poštna vlaka.

— **Poskušen umor in samomor.** V Libonji pri Ptuji je 18letni Lovro Kramberger poskusil umoriti svojega lastnega očeta, kar se mu pa ni posrečilo, na kar je samega sebe ustrelil.

— **Meščanska godba** priredi jutri soboto v pivarni g. Hafnerja koncert. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 20 kr.

— **Opozorjamo p. n. naročnike** na današnjo prilogo »Slovenskega Naroda« o novi veletrgovini, katera se otvori jutri dne 1. marca.

— **Najnovejše novice.** Aretovanje župnika v cerkvi. V Bartniku v Ruski-Poljaki so udrli v cerkev orožniki ter aretovali katoliškega župnika izpred oltarja, baje zaradi tega, ker je opustil pri neki slovesni priliki — molitev za carja. Verniki so se zoperstavili ter je prišlo do krvavih izgrediv. — Tovarna za olje v plamenu. Akcijska tovarna »Apolo« v Požunu za čiščenje petroleja in bencina je že dva dni v plamenu. Bati se je velikanske eksplozije. — Dva turista sta padla na Monte Rosa v 35 m. globoko ledeno razpoko. Ednega so že izvlekli mrtvega. — Požar v gledališču. Med predstavo je nastal v gledališču Dunajskega Novega mesta požar v garderobi, katerega pa so pogasili, ne da bi bilo občinstvo zanj zvedelo. — Zgubilo se je rekomandirano denarno pismo s 34.000 K na dunajski pošti. — Strašno hudodelstvo. Blizu Bazelja je naščuval dosedaj neznani tujec tri velike pse na tri igrajoče se otročiče. Dva otroka so psi skoraj požrli.

— **Iz slovenskega sveta.** Stolno palačo hrvatskih kraljev so našli, kakor je pisal zadarski »Narodni List«, v Biogradu ob morju, kjer so zasledili tik župne cerkve ozidje velikanske zgradbe. Arheolog prof. Jelič je dognal, da je to ostanek žagrade in del one zgradbe, katero je 1650. Ljubovac opisal kot stolno palačo hrvaških kraljev. — Dramaturg srbskega narodnega gledališča v Belemgradu, Branislav Nušić, je bil na svojo željo umirovljen. V Belemgradu namerava izdajati list. — Ranjki dr. Holub je imel 36 redov skoraj od vseh evropskih vladarjev ter je bil član vseh znatnejših etno- in geografskih društev v Evropi. — Tolstega najstarejši sin je posredoval zaman pri sv. sinodu, da prekliče izobčenje nad očetom. To stori baje sinod šele po Tolstega smrti. — V Pragi je umrl Iudr. Jan Růžička, nekdanji predsednik »društva Nár. divadla«.

— **Puškinova smrt.** Včeraj so igrali na zagrebškem odru izvirno dramo

»Puškinova smrt«, katero je spisal pod pseudonimem neki hrvatski pedagog. Zanimivo je, da se je isti večer igrala tudi na slovenskem odru izvirna drama pedagoga.

— **Izprehod po Dunavu.** Iz Klosterneuburga se poroča, da je tam po Dunavu poskušal nemški vpokojeni kapitan Grossmann svojo iznajdbo: hodil je po Dunavu v smeri in tudi proti smeri tekoče reke. Na nogah je imel dvoje pnevmatično zaprtih cinkastih cevij, v rokah pa veslo. Hodil je mirno in lahko po reki. Gledali so to produkcijo vsi ondodni pionirski častniki.

— **Duhovnik — morilec.** V Napoliu se je te dni vršila obravnava proti duhovniku Potenzi, ker je umoril vdovo Orlando, ki se mu ni hotela udati. Obravnava se je preložila za tri mesece, da bodo zdravniki morilca opazovali, ali ni duševno bolan. Ko so peljali morica iz sodne dvorane nazaj v ječo, ga je občinstvo viharo zmerjalo in žvižgalo. Morilec pa je tako zdrav, da sprejema častnike, katerim je dejal, da je bila umorjena vdova podla ženska, katero je umoril zato, da zabrani nadaljnje pohujšanje. Bog sam mu je naročil, umoriti jo! Sicer pa je bil župnik prav dobre volje ter je pravil tudi o raznih svojih ljubicah.

— **Zastrupljenje.** V Budimpešti bi se bila kmalu zastrupila vsa rodbina Jos. Glücka. Gospa Glück in njenih pet otrok je jedlo zvečer kruh, namazan s povidlom. Ker so bili otroci pridni, so dobili še sladkorčke. Ponoči pa so zboleli vsi otroci in mati. K sreči je prišel oče domov, ki je poklical telefonično rešilno družbo. Zdravnik je konstatiral nevarno zastrupljenje, proti kateremu je dal materi in otrokom protistrup. Bržčas je bil povedl že pokvarjen, vsled česar bi se bila vsa rodbina skoraj zastrupila.

— **Zverski sopro.** Pri Sv. Ivanu na Ogrskem se je bivši orožnik Fr. Boszner oženil z ostarelo, a premožno vdovo. Dala mu je pol imetka ter ga zavarovala za 10.000 K. Spočetka sta živila složno, potem se je začel prepir, in končno je mož ženo celo pretepal. Minoli teden pa jo je zvezal, ji zamašil usta, jo privezal na steber in napeljal vodo tako, da je nanjo kapala kaplja za kapljo vso noč. Žena je zblaznela. Mož je to naznanil oblastvi, a hči, ki je skrivaj vse videla, ga je ovadila.

— **Tragikomičen prizor.** V Londonu je hotela pred kratkim peljati neka pestunja voziček z otrokom preko najbolj obljudene ceste, ko se ji pripelje nasproti v najhujšem diru motorski voz. Dekle se je tako prestrašilo, da je pustilo voziček na mestu, samo je pa odskočilo nazaj. Prihitel je sicer neki mladenič na pomoč, toda prišel je prepozno. Motor je butnil ob voziček ter ga sunil daleč proč, iz vozička pa se je zvrnil bel zavoj in je zletel daleč tja po cesti. Nabralo se je hipoma neštevilno ljudi, nastala je velika panika; naposled si je vendar napravil neki zdravnik pot skozi množico ljudi, da bi pobral otroka. No, bil je samo — zavoj perila, pestunja ga je peljala k perici.

Društva.

— **Narodna čitalnica v Ljubljani** priredi v nedeljo, 2. marca 1902, svojim članom in po njih vpeljanim gostom v veliki dvorani »Narodnega doma« »Promenadni koncert« s sodelovanjem vojaške godbe slavnega c. in k. p. p. Leopold II. kralj Belgijcev št. 27. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 28. februvarja. Za sodne adjunkte so imenovani avskultantje dr. Karol Krausenegg za Kočevje, dr. Pavel Klemenčič za Ljutomer in dr. Rihard Tschetch za Šoštanj.

Dunaj 28. februvarja. Poslanska zbornica je danes bila v specialni debati o proračunu zadržana tri ure. Socialni demokratje so namreč nujno predlagali, naj vlada tekom osmih dni predloži že davno obljubljeno reformo tiskovnega zakona. Ta predlog je utemeljeval socialni demokrat Rieger v dve ure trajajočem govoru. Ministrski predsednik Körber je izjavil, da ima vlada namen predložiti načrt take reforme, da pa termin ne more določiti. Stavljani predlog je

bil odklonjen, na kar se je nadaljevala specialna razprava o proračunu. Dunaj 28. februarja. Vsenemci so hoteli pri proračunskem poglavju „ministrski svet“ predlagati, da se črta plača ministrov Rezka in Pička, a ker nobeden vsenemški poslanec ni prišel do besede, niso mogli te demonstracije uprizoriti.

Dunaj 20. februarja. Sladkorno vprašanje je rešeno. Bruseljska konferenca je sklenila odstraniti vse premije in znižati s 1. septembrom 1903 carino na 6 frankov. Interesentje pravijo, da je ta sklep nekak Kraljevi gradec za avstrijsko sladkorno industrijo. Čim je došlo obvestilo o tem sklepu, se je takoj sešel ministrski svet na sejo.

Dunaj 28. februarja. Prihodnja seja poslanske zbornice bo v ponedeljek popoldne.

Madrid 28. febr. V Madridu pri Toledu so nastali nemiri. Množica je naskočila užitiški urad, ga bombardirala s kamni, potrgala brzojavne žice in naposled udrila v urad ter vse uradne spise sešgala.

London 28. februarja. Chamberlain je v parlamentu povedal, da se je več manjših burskih oddelkov že udalo, ker je Kitchener dotičnikom obljubil, da ne bodo odstavljani iz južne Afrike.

Narodno gospodarstvo

— **Posojilnica v Ribnici.** Meseca februarja t. l. vložilo je 146 strank 55.707 K 50 h, vzdignilo 72 strank 28.369 K 78 h, posojila pa se je izplačalo 17 strankam 13.678 K. Promet za mesec februar t. l. iznaša 171.720 K 82 h.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 76.

Dr. pr. 1185

V soboto, dne 1. marca 1902.

K petnajstletnici gledališkega delovanja slovenske igralke, gospe **Auguste Danilove.**

Marija Stuart.

Založba v 5 dejanjih. Spisal Friderik pl. Schiller. Poslovenil Fr. Cegnar. Režiser A. Verovšek.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2 uri. — Konec ob 10. uri.

Prihodnja predstava bo v torek, dne 4. marca. „Viljem Tell“. Velika romantična opera v treh dejanjih. Spisala Hip. Bir in Jouy. Godbo zložil G. Rossini.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 26. februarja: Fran Hartman, sprevednikov sin, 7 mes., Cegnarjeve ulice št. 6, vnetje sopilnih organov.

V deželni bolnici:

Dne 25. februarja: Ivan Bokavšek, dninar, 62 let, jetika.

V otroški bolnici:

Dne 27. februarja: Ivana Muzlovič, sodarjeva hči, 1 1/2 leta, jetika.

Dunajska borza

dne 28. februarja 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.65
Skupni državni dolg v srebru	101.45
Avstrijska zlata renta	120.85
Avstrijska krona renta 4%	99.05
Ogrska zlata renta 4%	120.65
Ogrska krona renta 4%	97.35
Avstro-ogrsko bančne delnice	1634.—
Kreditne delnice	702.75
London vista	239.95
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.22 1/2
20 mark	23.44
20 frankov	19.07
Italijanski bankovci	93.30
C. kr. cekini	11.32

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 806.3 m. Srednji srčni tlak 756.9 mm.

Febr.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
27.	9. zvečer	732.1	2.1	sl. sever	dež	
28.	7. zjutraj	733.0	1.8	sl. jzhod	megla	
	2. popol.	733.8	4.2	sl. jzhod	dež	26 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 2.1°, normale: 1.1°.

Zahvala.

Povodom smrti mojega nepozabnega soproga, gospoda

Pavla Hudovernika

c. kr. sodnega pristava

mi je došlo od vseh strani sožalje.

Zahvaljujem se tem potom za izraženo mi sožalje, posebno pa še častitim gg. uradnikom, prijateljem in znancem v Metliki, na Suhorju in v Kostanjevici, za sadnjo čast, koju so skazali dragemu pokojniku. (503)

V Metliki, dne 24. februarja 1902.

Minka Hudovernik.

(1912-50)

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO.

LETNIK XXII. (1902).

Izhaja po 4 1/2 pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 9 K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrt leta 2 K 30 h.

Za vse neavstrijske dežele 11 K 20 h na leto. Posamezni zvezki se dobivajo po 80 h.

„Národna Tiskarna“ v Ljubljani.

Talanda Ceylon-čaj

Je jedrnat, aromatičen, čist,

St. 1 v zavojčkih à K — 20, K — 50, K 1.25

St. 2 „ „ „ — 24, „ — 60, „ 1.50

St. 3 „ „ „ — 32, „ — 80, „ 2.—

se dobiva v vseh večjih špeterijskih trgovinah. (2593—25)

Razglas.

(458—3)

V zmislu §. 15. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano (zakon z dne 5. avgusta 1887. l., št. 22 dež. zak.), naznanja se javno, da so

imeniki volilnih upravičencev za letošnje dopolnilne volitve

v občinski svet sestavljeni, in da se smejo

od sobote, dne 22. t. m., skozi 14 dni

v pisarni magistratnega predsedstvenega tajnika (Mestni trg št. 27, II. nadstropje, soba št. 5) ob uradnih urah pregledovati in proti njim vlagati ugovori.

O pravočasno vložnih ugovorih bo razsojal občinski svet.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 19. svečana 1902.

Št. 1098.

Razglas.

(502)

Od gospodarskega odbora mestne občine Metlika v splošno znanje,

da bode zaradi

zgradbe mestnega mlina in žage

na potoku Obrh v Metliki

dne 10. marca 1902 dopoldne ob 9. uri

v občinski pisarni tu

zmanjševalna licitacija.

Vse delo (izvzemši turbino) cenjeno je na **13.433 kron 78 vin.**, od tega pripada na zidarsko delo 9974 kron 34 vin., na tesarsko in kleparsko delo 2735 kron 44 vin. in na mizarsko, ključničarsko in steklarsko delo 724 kron.

To delo oddalo se bode vse skupaj le enemu samemu podjetniku. Kdor hoče licitirati, vložiti mora vadji 1343 kron 40 vin., to je 10% od cenilnega zneska, in sicer v gotovem denarju ali v državnih obligacijah, preračunjenih po dnevni vrednosti, ali pa tudi v knjižicah kake hranilnice ali posojilnice.

Licitacijski pogoji, proračun in stavbeni načrti lež v občinski pisarni v Metliki, kjer si jih lahko vsaksteri ogleda med uradnimi urami.

Županstvo mestne občine Metlika na Kranjskem

dne 1. februarja 1902.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž, Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubno, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Prage, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejevice, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 4. uri 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 23 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 5. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Firm. 46.

Ges. II. 66/1.

Eingetragen wurde in das Register für Gesellschaftsfirmen:

Laibach, Minibek & Herzmann.

Vertrieb von Surrogaten aller Art. Offene Handelsgesellschaft seit 1. Februar 1902. Norbert Florian Minibek und Ludwig Herzmann in Laibach.

K. k. Landesgericht.

Laibach, am 25. Februar 1902.

(V register združnih tvrdk sta bila vpisana: Ljubljana, Minibek & Herzmann, razpečanje surrogatov (nadomestkov) vsake vrste. Javno trgovsko društvo od 1. februarja 1902. Norbert Florian Minibek & Ludovik Herzmann v Ljubljani. C. kr. deželno sodišče v Ljubljani, 25. febr. 1902.)

Išče se

comptoirist

obeh deželnih jezikov več, spreten, marljiv delavec, kojega je možno zlasti vporabiti tudi za potovanje in zastopanje, pri neki tukajšnji pivovarni. (499—1)

Ponudbe z navedenjem »pričeval pod „St. B.“ na upravništvo »Slov. Naroda«.

Semena

domače detelje, lucerske detelje, gorenjske repe, pese in korenja, trave in sočivja,

iz pravih virov, priporočila trdka

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti glavne pošte. (415—12)

Velika izber najfinejših slaščic in peciva!

Slavnemu p. n. občinstvu si usojam uljudno naznanjati, da otvorim

1. marcem t. l.

na Glavnem trgu št. 6

slaščičarsko in pekovsko podružnico

ter priporočam vedno sveže, dobro in ceneno blago.

V filijalki se sprejemajo naročila, tičoča se pekovskega, kakor tudi slaščičarskega obrta.

Vsakovrstno pecivo potice, štruce, ržen kruh itd., kakor tudi vsakovrstni fini kruh na vago.

Vedno bogata izber vsakovrstnih najfinejših slaščic.

Rednim odjemalcem kruha dostavljanje na dom.

K mnogobrojnemu obisku vabi najljubšeje

Jakob Zalaznik.

Štirikrat na dan sveže in okusno pecivo!

3 Novost 1902!

Ringgreifer-jev

šivalni stroj „COLUMBUS“.

Jako precizen stroj prve vrste, navadne konstrukcije, čuda trpežen, teče zelo hitro, more se šivati naprej in nazaj, urejen za veliko cevko, zraven je aparat za vezenje, ima avtomatično vzdigalo nog, okroglasto zapiralo in zaklopno mizico.

Izboljšani Singerjevi šivalni stroji s spuščajočim se orodjem za salon. (451—3)

Šivalne stroje za vse stroke šivanja oddaja za tovarniške cene:

Ivan Jax in sin

tovarniška zaloga šivalnih strojev in koles

Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.